Din cele ce am văzut, am auzit și m-au pus pe gînduri

Mărturisește Vadim MALAHOV, referent la consiliul Uniunii Frăției Ortodoxe din Moscova

(Continuare. Începutul în nr. 72 din 30.05.92)

RĂZBOIUL ȘI BISERICA

O problemă aparte pe care a aflat-o în timpul călătoriei sale în Moldova este: războiul și Biserica. Cu o deosebită dragoste și respect țin să menționez mulțumirile arhiepiscopului Vladimir al Chișinăului și întregii Moldove, episcopului Vichentie al Tighinei, arhimandritului Dormidont, stareț al mănăstirii Noul Neamț din Chițcani, tuturor clericilor eparhiei chișinăuiene a Bisericii Ortodoxe Ruse (BOR) care m-au înconjurat cu ajutor și susținere. Ierarhii, reprezentanții preoțimii m-au informat în amănunt despre evenimentele din arealul eparhiei, despre modul cum aceste evenimente își reflectă asupra Bisericii. Prea multe din cele văzute și auzite mi-au trezit neliniște.

În ciuda numeroaselor apeluri ale înaltelor fețe bisericești din Moldova la încetarea focului, la dragostea de aproape și respectarea normelor moralității creștinești, vărsările de sînge continuă. Vlădica Vladimir consideră că una din cauzele principale ale tărăgănării conflictului o constituie redarea prea unilaterală a evenimentelor în mijloacele de informare în masă din Rusia; opinia publică rusă, în special cea ortodoxă, nu cunoaște aproape nimic despre ceea ce se întîmplă în Transnistria.

O altă situație, care trezește îngrijorare și paralizează în mare parte eforturile conciliatoare ale Bisericii, este atitudinea răuvoitoare, în stilul tradițiilor clasice din epoca ateismului oficial», a conducerii și demnitarilor din RMN față de Ortodoxie. Reamintim: prigonirea bolșevică a fost încetată în partea dreaptă a Nistrului abia în 1940, în virtutea cărui fapt viața bisericească, tradițiile ortodoxe, religiozitatea populației s-au menținut la un grad destul de înalt pînă în zilele noastre. În Moldova independentă, este creat un climat prielnic pentru activitatea structurilor Bisericii Ortodoxe Ruse. Un ultim activism religios am constatat și la Chișinău, și în zilele din preajma frontului, cînd sute de oameni veneau la strane, sfidînd pericolul împușcăturilor. În servicille divine se respectă cu strictețe bilingvismul — limba română (moldovenească) și limba slavă bisericească se aplică în mod egal.

De altă natură este viața Bisericii pe malul sting. Mătura metalică a «ateismului militant» trecuse pe aici încă în anii 20—30. Ca urmare — pe teritoriul Transnistriei au rămas parohii numărate, populația, în special cea orășenească, este în fond indiferentă din punct de vedere religios, spiritual. Încercarea mea de a găsi în Tiraspol unica parohie a BOR păstrată aici a fost zadarnică — oamenii nu știau precis unde se află, ca să mă îndrumeze. Poziția cercurilor oficiale din RMN nu contribuie la renașterea religioasă. După spusele feților bisericești și ale unor mireni, organele puterii locale nu prea doresc să restituie Bisericii locașurile care i-au aparținut cîndva (o asemenea situație de tărăgănare se observă de cîteva luni în Bender), în multe locuri stau temple neterminate sau nerestaurate.

În condiții extrem de anevoioase se vede nevoit a-și face serviciul episcopul Vichentie al Tighinei. Vlădica de două ori a avut a se face «vinovat» în fața adepților RMN. Mai întîi cazaci sosiți la Bender au cerut să le sfințească «crugul», ceva mai tîrziu, deja după declanșarea acțiunilor de luptă, vlădica a fost chemat la funeraliile zgomotoase ale «gardiștilor» căzuți. În ambele cazuri cei ce l-au chemat, în loc să se roage cu smerenie prindeau a-l povățuit pe arhiereu — ce ar trebui să facă și după care canoane să petreacă slujba. Nedumerirea firească a episcopului Vichentie în legătură cu atitudinea atît de indecentă față de legile și tradițiile bisericești a fost imediat calificată drept «simpatie pro-română». În ziarele transnistrene s-a declanșat o campanie de atacuri clevetitoare la adresa episcopului și preoților BOR.

O prigonire deosebit de înverșunată a fost dezlănțuită împotriva mănăstirii Noul Neamț din Chițcani. Locatarii (călugării, poslușnicii, seminariștii) au fost declarați drept «voluntari travestiți», în beciurile mănăstirii erau căutate depozite de muniții, iar după ce în luna martie în apropierea mănăstirii a avut loc o încăierare, învinuirile la adresa comunității s-au transformat într-o adevărată teroare. În preajma satului Copanca «gardiștii» au oprit un automobil, în care se aflau un poslușnic al mănăstirii și un seminarist. Fiind snopiți în bătaie, ei au fost siliți să șadă în genunchi timp de două ore sub țevi de pistoale-automat, iar mai apoi duși la statul major al gărzii republicane din Tiraspol. Intervenind la timp, arhimandritul Dormidont i-a salvat de moarte.

Deși ziarele transnistrene au dat publicității dezmințirile adresate de episcopul Vichentie privind calomniile nerușinate, totuși presiunea psihologică asupra reprezentanților Ortodoxiei continuă — starețul mănăstirii de la Chițcani mai primește scrisori de la «patrioții Transnistriei», pline de injurături de mahala.

La cele spuse trebuie să mai adaug, că povara războiului apasă toate parohiile eparhiei chișinăuiene situate în apropierea zonei de luptă. În timpul tirurilor trase asupra satelor de pe malul drept al Nistrului «gardiștii» nu au remușcări că rachetele și minele lor explodează alături de templele creștine. Putem spune că cea mai anevoioasă slujbă i-a revenit părintelui Vasile, parohul bisericii din satul Holercani. Templul se înalță tocmai pe malul rezervorului de apă de la Dubăsari, alături de trecătoarea spre capul-de-pod de la Cocieri. Nu o singură dată rachetele «Alazan» au căzut la 50—100 metri de biserică, dar, din fericire, ea n-a suferit. Adepții RMN însă nu-l lasă în pace pe părintele Vasile și pe enoriașii săi. Autoritățile dubăsărene amenință prin telefon (legătura între cele două maluri există), încearcă să zădărnicească serviciile divine.

Consider necesar să-mi expun ferma convingere: un creștin ortodox nu poate rămîne indiferent față de evenimentele care privesc nemijlocit și Biserica. S-au dus vremurile cînd ne puteam limita la apeluri abstracte și palide întru curmarea violenței, fără ca să pătrundem sensul, caracterul conflictelor. În seara zilei de 7 mai arhiepiscopul Vladimir insista la telefon că a lansa apeluri și declarații, care îndeamnă la iubirea de pace, dar nu dezvăluie rădăcinile confruntării și nu spun pe nume cine e vinovat de întîlnirea vărsărilor de sînge — înseamnă a nu spune în genere nimic.

(Va urma).

Tăcerea e trădare

În cadrul mitingului de la Teatrul Muzical «Șt. Neaga» a fost auzită adresarea către cetățenii de limbă rusă, cărora li s-a sugerat să-și întrebați: «De ce tăceți? Oare nu vă înfricoșează vărsările de sînge, jertfele? Vă este sufletul împăcat? Atunci cînd pămîntul, ce v-a primit ospitalier, v-a asigurat viața cu de toate, este călcat și stîrvit de cizma murdară a separatismului și a armatei criminale voi continuați să tăceți. Deci îi susțineți. Dumeriți-vă! Dați dovadă de omenie și rațiune».

I. IVANOV.